

Stefan Zweig'in "Bir Çöküşün Hikayesi" Adlı Eserinin Baş Kahramanı Madame De Prie'nin Gestalt Terapisi Yaklaşımına Göre İncelenmesi

An Examination of Madame De Prie, The Head Hero of Stefan Zweig's The Story of A Collapse With Approach Gestalt Therapy

Emirhan AKTAŞ^[1]

Başvuru Tarihi: 02 Eylül 2022

ÖZ

Kabul Tarihi: 27 Şubat 2023

Bu çalışmanın amacı Stefan Zweig'in Bir Çöküşün Öyküsü adlı eserindeki baş kahraman Madame de Prie'nin Gestalt Terapi yaklaşımına göre incelenmesidir. Stefan Zweig, Avusturya'nın Viyana şehrinde 28 Kasım 1881 yılında doğmuş, 23 Şubat 1942 yılında Brezilya'da ölmüştür. Psikolojiye olan yakınlığını eserlerinde yansıttığını gördüğümüz Zweig'in 1910 yılında yazdığı Geschichte Eines Untergangs adlı eseri Bir Çöküşün Öyküsü (2017) adı ile Türkçeye çevrilmiştir. Bir Çöküşün Öyküsü, XV.Louis döneminde sarayda çok etkin olan Madame de Prie'nin Normandiya'da bir köye sürgün edilmesinden sonra köyde yaşadıklarını anlatmaktadır. Madame de Prie'nin Gestalt terapi yaklaşımına göre incelenmesi Gestalt terapisinde vakaların değerlendirme yöntemlerinden olan Gestalt haritası yöntemi ile yapılmıştır. Gestalt haritası ile vakanın incelenmesi temas kurma kapasitesi, terapistin hissettikleri, ihtiyaç döngüsünün tamamlanması, ihtiyaçların karşılanmasını engelleyen faktörler, temas biçimleri, ilişki kurma ritmi ve destek sistemleri açısından yapılmıştır. Bu yaklaşım ile Madam de Prie, sanki psikolojik danışmada danışan koltuğunda oturan bir kişiymiş gibi analiz edilerek süreç Gestalt Terapi kavramları ile açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Stefan Zweig, bir çöküşün öyküsü, gestalt terapi, kitap inceleme

Received Date: 02 September 2022

ABSTRACT

Accepted Date: 27 Şubat 2023

The aim of this study is to examine the protagonist Madame de Prie in Stefan Zweig's The Story of a Collapse according to the Gestalt therapy approach. Stefan Zweig was born on November 28, 1881, in Vienna, Austria, and died on February 23, 1942, in Brazil. Zweig's work, Geschichte Eines Untergangs, written in 1910, which we see reflects his closeness to psychology in his works, has been translated into Turkish under the name of A Collapse Story (2017). The Story of a Collapse tells that Madame de Prie, who was very active in the palace during the reign of Louis XV, lived in the village after she was exiled to a village in Normandy. The examination of Madame de Prie according to the Gestalt therapy approach was made with the Gestalt map method, which is one of the evaluation methods of the cases in Gestalt therapy. Examination of the case with the Gestalt map was made in terms of the capacity to make contact, the therapist's feelings, the completion of the cycle of the need, the factors that prevent the needs from being met, the forms of contact, the rhythm of Establishing a relationship, and the support systems. With this approach, Madame de Prie was analyzed as if she was a person sitting in the client's chair in psychological counseling and the process was explained with Gestalt Therapy concepts.

Keywords: Stefan Zweig, the story of collapse, gestalt therapy, book review

Atıf
Cite

Aktaş, E. (2023). Stefan Zweig'in "Bir Çöküşün Hikayesi" adlı eserinin baş kahramanı Madame De Prie'nin Gestalt Terapisi yaklaşımına göre incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 5 (1), 750-768. <https://doi.org/10.47793/hp.1170401>

GİRİŞ

Stefan Zweig, Avusturya'nın Viyana şehrinde 28 Kasım 1881 yılında doğmuş, 23 Şubat 1942 yılında Brezilya'da ölmüştür. Çeşitli türlerde edebi metinler üreten yazar, psikolojiye ve Sigmund Freud'un çalışmalarına olan ilgisinin de etkisiyle eserlerinde detaylı karakter betimlemeleri yapmıştır (Luebering, 2022). Aynı zamanda *Ruh Yoluyla Tedavi* (2005) kitabında F. A. Mesmer, M. Baker-Eddy ve S. Freud'un çalışmalarını inceleyerek bu kişilerin görüşlerine eleştiriler getirmiştir. Bu eserde “*Freud'un düşünce sisteminden doğrudan ya da dolaylı olarak yararlanılmamış ya da eleştiri yoluyla yaratıcı biçimde etkilenmemiş hiçbir insan yoktur.*” ifadesini kullanmaktadır (Zweig, 2005). Psikolojiye olan yakınlığını eserlerinde yansıttığı görülen Zweig'in 1910 yılında yazdığı *Geschichte Eines Untergangs* adlı eseri *Bir Çöküşün Öyküsü* (2017, Çev. M. İ. Çelebi) adı ile Türkçeye çevrilmiştir. *Bir Çöküşün Öyküsü*, XV.Louis döneminde sarayda çok etkin olan Madame de Prie'nin Normandiya'da bir köye sürgün edilmesinden sonra köyde yaşadıklarını anlatmaktadır. Madame de Prie, saraydan sürülmesini, etrafındakilerin ilgi, saygı ve hayranlığını yitirmesini hazmedemeyerek eski günlerine dönmek için türlü çabalar sarf etmektedir. Zweig, Madam de Prie'nin psikolojik dünyasını gerek diğer karakterler ile ilişkisi üzerinden gerekse kendi iç konuşmaları yoluyla bize detaylıca anlatmaktadır. Madam de Prie, elinde olan gücü kaybetmiş, insanlar üzerindeki etkisi azalmış bir kişidir. Yani Madam de Prie, saygın ve prestijli bir insan iken geri plana atılmış ve önemsiz bir insana dönüşmüştür; Gestalt yaklaşımı dili ile bir kutuptan diğer kutba kaymıştır. Gestalt Terapi yaklaşımı, her kişilik özelliğinin iki farklı kutbu beraberinde taşıdığını söyler; bu kutbun iki ucunda birbirine zıt özellikler bulunmaktadır (Daş, 2020; Perls, 1972; Yontef ve Jacobs, 2012). Bu açıdan bakıldığında Madam de Prie'nin karakter analizinin Gestalt Terapi yaklaşımı ile yapılabileceği görülmektedir.

Gestalt Terapisi, Fritz Perls, Laura Perls ve Paul Goodman tarafından 1950'li yıllarda geliştirilmiş bir terapi yaklaşımıdır. Bu yaklaşım danışanların farkındalığını artırmak, özgürlüğünü ve kendini yönlendirme becerilerini geliştirmek amacıyla hareket eden sistemli ve bütüncü bir yaklaşımdır (Yontef ve Jacobs, 2012). Bu yaklaşım ile Psikoterapistler, danışanların farkındalık düzeylerini artırmaya, kendi yaşamlarının sorumluluklarını alabilmelerine yardımcı olmaya, başkalarına zarar vermeden kendi ihtiyaçlarını karşılamaları için becerilerini artırmaya, sosyal destek kaynaklarını ihmal etmeden iç desteklerini artırmaya ve kişilerarası ilişkilerini desteklemeye çalışmaktadırlar (Corey, 2015). Gestalt Terapi yaklaşımının kişiliğe bakış açısını anlamak için bazı temel kavramların anlaşılması gerekmektedir. Bu temel kavramlardan ilki *temastır*. Çünkü Daş'a göre (2020), Gestalt Terapisi'nin odak noktası, kişinin kendisi ve çevresi ile kurduğu temastır. Voltan-Acar'a göre (2017) de Gestalt Terapisi'nde temas, ilişki kurma anlamına gelir ve psikolojik danışma süreci de psikolojik danışman ile danışanın kurduğu temas ile başlar. Temas, “*şu anda neyin ortaya çıktığı ile dakika-dakika temas halinde*

olmaktadır.” (Yontef ve Jacobs, 2012, s.527). Burada kastedilen bireyin diğer kişiler veya nesnelere ile kurduğu ilişki ve bu ilişkinin sınırlarını fark edebilmesidir. Gestalt Terapi yaklaşımı, kişiyi bulunduğu çevre ile beraber ele alır. Kişinin ihtiyaçlarını karşılaması ile hayatta kalabilmesi için çevre ile ilişki kurma mecburiyetinde olduğunu ifade eder. Kişinin çevresi ile etkileşim kurması temas ile mümkündür. Temasın etkili şekilde kurulabilmesi için kişinin temas sınırını fark edebilmesi gerekir. Temas sınırı, kişinin kendine ait olan ile kendine ait olmayanlara göre deneyimlediği yerdir. Yani temas sınırı, kişinin hem başkalarından ayrıldığı hem de onlarla etkileşim kurduğu alandır (Daş, 2020; Swanson, 1988). Temas sınırı, bireyin bir başka kişi veya nesne ile kurduğu ilişkide bunalmadan, kendi benliğini koruyarak iletişim kurabilmesini sağlar (Voltan-Acar, 2017). Bireyin bir başka kişi veya nesne ile kurmuş olduğu etkileşim sürecinde temas sınırı ilişkinin yapısına bağlı olarak geçirgen veya geçirimsiz olabilir (Caffaro, 1989). Madame de Prie de başta çevresindekiler ile daha sonra ise kendi ile temasında sorunlar yaşayarak psikolojik olarak işlevsiz hale gelmiştir.

Gestalt terapi yaklaşımının bir diğer temel kavramı farkındalıktır. Gestalt terapi yaklaşımına göre bireyin büyümesi ve değişmesi farkındalık düzeyinin gelişmesine bağlıdır (Daş, 2020; Perls, 1972). Türk Dil Kurumu’na (TDK) göre farkında olmak, “görülmesi veya bilinmesi gereken şeylerden haberi bulunmak, kavranması gereken bir şeye dikkat etmek” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2022). Perls ve arkadaşlarına göre (1994) farkındalık, temas, algılama, heyecan ve gestalt oluşumu ile karakterize edilir. Yani farkındalık bireyin kendi algısal alanını fark etmesi ve ona temas edebilmesidir. Farkındalık; bireyin içerisinde bulunduğu anda kalabilmesi, şekil-fon ilişkisi ve bireyin fenomenolojisinden etkilenmektedir. Bireyin farkındalığının gelişmesi içsel yaşantılarının, duygularının, isteklerinin, değer yargılarının, çevresel faktörlerin fark edilmesine bağlıdır. Farkındalık düzeyi gelişmemiş bireylerin ihtiyaçlarını fark edebilmeleri ve ihtiyaçlarını gidermek için harekete geçebilmeleri bir hayli zordur (Daş, 2020). Gestalt Terapi yaklaşımı ile şarkı (Yalçın ve Voltan-Acar, 2006), şiir (Kılıç, 2021) ve kitap (Candır, 2020; Candır ve Çelik, 2019) incelemelerinin yapıldığı çalışmalar literatürde yer almaktadır. Aynı zamanda S. Zweig’in farklı kitaplarının incelendiği çalışmalar da (Akyıldız-Ercan ve Balkaya, 2019; Bazarkaya ve Tuna, 2020; Coşan, 2017; Karabulut, 2021; Kaygın, 2014; Keser, 2020) mevcuttur. Bu çalışmalardan hiçbirinde doğrudan bir karakter üzerinden inceleme yapılmamıştır. Son yıllarda farklı disiplinlerde çalışmaları artan Stefan Zweig’a ait bir kitap karakterinin ilk kez incelenmesi ve bunun Gestalt Terapi aracılığı ile yapılması bu açılarından ilgili alanyazına katkı sağlayacaktır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı Stefan Zweig’in *Bir Çöküşün Öyküsü* adlı eserindeki baş kahraman Madame de Prie’nin Gestalt Terapi yaklaşımına göre incelenmesidir.

Gestalt Terapi Yaklaşımı Açısından Madame De Prie’nin İncelenmesi

Bu çalışmada Madame de Prie'nin Gestalt Terapi yaklaşımına göre incelenmesi, Gestalt Terapisi'nde vakaların değerlendirme yöntemlerinden olan *Gestalt haritası* yöntemi ile yapılmıştır. Gestalt haritası ile vakanın incelenmesi temas kurma kapasitesi, terapistin hissettikleri, ihtiyaç döngüsünün tamamlanması, ihtiyaçların karşılanmasını engelleyen faktörler, temas biçimleri, ilişki kurma ritmi ve destek sistemleri açısından yapılacaktır (Bozkurt, 2004; Daş, 2020). Bu yaklaşım ile Madame de Prie, sanki psikolojik danışmada danışan koltuğunda oturan bir kişiymiş gibi analiz edilmiş, Gestalt terapi kavramları ile açıklanmıştır.

Temas Kurma Kapasitesi

Temas Kurma Kapasitesi, bireyin diğer kişiler ile nitelikli ilişkiler kurabilmesini sağlayacak bir potansiyel olarak ifade edilebilir (Daş, 2020; Wheeler ve Axelsson, 2015; Yontef ve Jacobs, 2012). Yontef (1993), bireylerin temas kurabilmeleri için empati gösterebilmeleri, yakın ilişkiler kurabilmeleri, diyalog oluşturabilmeleri, öfkesini ve olumsuz duygularını ve neşesini ve olumlu duygularını ifade edebilmeleri gerektiğini ifade etmiştir. Empati gösterebilme; bireyin karşıdaki kişi veya kişilerin düşüncelerini, duygularını, ihtiyaçlarını fark edebilmek, onların açısından olay ve durumlara bakabilmektir. Yakın ilişkiler kurma; bireyin karşıdaki kişi veya kişilere karşı samimi bir şekilde kendini ifade edebilmesi ve karşıdaki kişiyi olduğu gibi kabul edebilmesi ile oluşan ilişkidir. Diyalog oluşturma; bireyin karşıdaki kişi veya kişilere kendisini anlatabilmesi, zorlandığı zamanlarda da buna devam edebilmesi ve gerektiğinde anlatmaktan vazgeçebilmesini içeren bir süreçtir. Öfkesini ve olumsuz duygularını ifade edebilme; bireyin diğer kişiler ile kurmuş olduğu ilişkide olumsuz duygularını nasıl ifade ettiğine odaklanmaktadır. Neşesini ve olumlu duygularını ifade edebilme ise bireyin diğer kişiler ile kurmuş olduğu ilişkide olumlu duygularını nasıl ifade ettiğine odaklanmaktadır (Daş, 2020; Wheeler ve Axelsson, 2015). Bu nedenle bu bölümde Madame de Prie'nin temas kurma kapasitesi bu başlıklar ile incelenmiştir.

Empati Gösterebilme: Madame de Prie, diğer insanların ne düşündüğünü ya da ne hissettiğini çok nadir fark edebilen bir insandır, sürgündeyken rahibin yeğenini kendisine aşık ederken, daha sonra onu bir oyuncak olarak görüp sıkılırken, geçmişteki duygusal ilişkilerinde de sabır gösteremezken (*sürgün edilmesinin nedeni de buydu*), sırf kendi istekleri için rahibin yeğeni olan genci kullanırken, başkaları sadece kendi ihtiyaçları nedeniyle aklına gelirken, sevgilisine karşı (*rahibin yeğeni*) ağır sözler söyleyip onu aşağılarken ve daha sonra ölümünden bir gün önce tekrar onunla birlikte olmak isterken yaşadıklarında empati yapmamıştır veya yapamamıştır. Ölümü düşünürken hayatta kalacak olan insanların mutlu olarak hayatlarına devam edeceklerini düşünüp onları kıskanması da diğer insanlarla empati kuramadığının açık bir göstergesidir. Empati gösterdiği tek konu kendi sürgünü nedeniyle kraliyete çaresizlik içinde yazdığı mektupları başkalarının da çokça yazmış olduğunu düşündüğü andır. Bu da yine kendi ihtiyaçlarının ürünüdür. Madame de Prie, insanların ona karşı ilgi ve alakasını yaşam sebebi görece kadar

önemli bulurken diğer insanları hiçbir zaman kendi ihtiyaçları kadar düşünememiştir, onların ne hissettikleri ve düşündüklerini hiçbir zaman anlamaya çalışmamıştır, ilişkilerindeki bu empati yoksunluğu onu kimsesizliğe, kimsesizlik ise onu ölüme götürmüştür.

Yakın İlişkiler Kurma: Sürgüne gitmesine neden olan Belle-Isle kontunu ziyaret ederek “majesteleri sağlık sebeplerim nedeniyle saraydan uzaklaşmamın bana iyi geleceğini düşünmüş.” ifadesini kullanması ve kendini hala güçlü olarak göstermeye çalışması, Kont’un çok uzun bir süre orada kalabilirsiniz ifadesinden dolayı çok endişelenmesine rağmen tebessüm etmeye devam etmesi, kendi içindeki duygu ve düşünceleri açıkça Kont’la paylaşamaması, daima sürgüne gönderildiğini fark ederek krala, kraliçeye, bakanlara, kendisinin ayrılışına ağıt yazması için şair Voltair’e ve daha birçok kişiye mektup yazması, düşmanları hakkında sekreterine haberler hazırlatıp dağıtılmasını sağlamasını istemesi ve bunları sadece yalnızlıktan kurtulmak, Paris’teki hayatına geri dönmek için yapması yani çevresini sadece menfaatleri için kullanmaya çalışması, bir çıkar yol bulmak adına rahibi yanına çağırıp onunla iletişim kurması ancak ardından yine ilgi görme ve dikkat çekme ihtiyacının ağır basması ve rahibi bunun için kullanması, rahibin gitmesinin ardından kendisinin diğer insanlara ne kadar muhtaç olduğunu fark etmesi ama buna rağmen insanlarla yakın ilişki kurmak yerine onları ihtiyaçları için kullanmaya devam etmesi, rahibin yeğeni olan genci yine sadece yalnız kalmamak, ilgi ve dikkat çekme ihtiyacını gidermek için kullanması, başkalarına kendini hiçbir zaman açamaması ve başkalarının duygu ve düşüncelerini de kabul edememesi Madam de Prie’nin hiçbir zaman yakın ilişki kuramadığını göstermektedir.

Diyalog Oluşturma: Madam de Prie, iletişimde olduğu Belle-Isle kontu, rahip, rahibin yeğeni ya da diğerleri ile hiçbir zaman samimi ve şeffaf bir ilişki kuramamıştır. Diğerlerini sadece kendi istek ve arzularını gerçekleştirmek ya da kendi ihtiyaçlarını gidermek amacıyla dinlemiş veya dinlemiş gibi yapmıştır. Onların konuşmalarıyla ilgilenmemesine rağmen ilgilendiğini göstermeye çalışmıştır. Kendi duygu ve düşüncelerini iletişim kurduğu hiç kimseye gerçekçi şekilde anlatmamıştır. Diyalog içerisine girmeye çalıştığı kişiler kendi istek ve arzularını reddettiği anda onlarla çatışmaya başlamıştır. Bu olaylar onun diyalog oluşturamadığını göstermektedir.

Öfkesini ve Olumsuz Duygularını İfade Edebilme: Madam de Prie, Belle-Isle Kontu’nu sürgün gitmesine neden olan kişi olarak görmesine rağmen onunla tebessüm ederek konuşmuştur, içerisindeki olumsuz duyguları ona güçlü görünerek ifade etmeye çalışmıştır. Sürgün mektubunu getiren subaya karşı öfkesini doğrudan değil dolaylı olarak subayın memleketini küçümseyici bir hikâye anlatarak ifade etmiştir. Diğer insanlara karşı kendi duygularını belli etmemek için hep tebessüm eder görünmüştür. Öfkesini ve olumsuz duygularını genellikle kendi içerisinde yaşamayı seçmiş, olumsuz duygularının yüzüne ve bedenine yansıdığı

zamanlarda kimseyle görüşmemiş, sevgilisine karşı olumsuz duygularını sadece bir kere, kendisini aşağılanmış hissettiği bir anda rahatlıkla ifade edebilmiştir ancak bunun sonucunda da fiziksel şiddet görmüştür. Parti verdiği günlerde öfkesini ve olumsuz duygularını gelen hiçbir konuğa ifade etmemiş, kendi içinde yaşamıştır. Tüm bu olaylar Madam de Prie'nin öfkesini ve olumsuz duygularını özellikle gizlediğini ve bunların diğer insanlar tarafından bilinmesinden çok korktuğunu göstermektedir.

Neşesini ve Olumlu Duygularını İfade Edebilme: Madam de Prie, neşesini ve olumlu duygularını sürgüne geldiği ilk iki günde yoğun şekilde yaşamıştır ancak bu neşe ve olumlu duygularının bu denli yoğun şekilde yaşamasının sebebi Paris'e geri döndüğünde insanlara saraydan ayrıldıktan sonra çok güzel bir tatile çıktığını ifade edebilmek içindir. Bu tıpkı rahiple ve rahibin yeğeni olan sevgilisi veya kendi gücünü göstermek için düzenlediği partilere katılan insanlara gösterdiği neşe ve olumlu duygular gibi sahte ve yapmacıktır. Onu en çok neşelendiren ve olumlu duygular yaşamasına sebep olan şey diğer insanların ona hayranlık duyması, onunla ilgilenmeleri, onun peşinden koşmaları, onu kıskanmaları gibi durumlardır. Bu anlarda neşesini ve olumlu duygularını başkalarına rahatlıkla göstermiştir.

Terapistin Hissettikleri

Gestalt Terapi yaklaşımı, danışanın değerlendirilmesinde danışmanın görüşlerinden yararlanmaktadır. Danışman ile danışan arasındaki ilişkiyi terapi süreci açısından önemli ve değerlendirilmesi gereken bir süreç olarak görmektedir. Bunun temel nedeni, danışanın danışmana hissettirdiklerini başka kişilere de hissettirebileceğidir. Yani danışmanın danışanı nasıl algıladığı ile danışanın çevresinin danışanı nasıl algıladığı benzerlik göstermektedir. Bu da danışmanın, danışanın içerisinde bulunduğu çevrede danışanın nasıl algılandığını daha iyi anlamasını sağlamıştır (Bozkurt, 2004; Daş, 2020; Wheeler ve Axelsson, 2015). Madam de Prie'yi değerlendiren kişi olarak bu çalışmanın yazarının hisleri şu şekildedir:

Madam de Prie, yazara solgun yüzlü, çokça kilo kaybetmiş, üzüntülü, kederli, ne yapacağını bilemeyen, çaresizlik içinde çarpınan biri olarak görünmüştür. Sürgüne gönderilmiş olmasının onun için bir ölüm fermanı gibi olduğu fark edilmiştir. Ona karşı yazarın içinde bir acıma duygusu gelişmiş, onun kendinden kaçışı ile kendisi arasında sürekli kalması, çaresizlik hissetmesi yazarı üzmüştür ve yazar onu korumak istemiştir, bir yandan da geçmişte neler yaşadığını merak etmiştir.

İhtiyaç Döngüsünün Tamamlanması

Gestalt Terapi yaklaşımının önemli kavramlarından biri de ihtiyaçlardır. Bu nedenle bu terapi yaklaşımının terapideki amaçlarından biri bireyin başkalarına zarar vermeden kendi

İhtiyaçlarını karşılaması, bu ihtiyaçları fark edebilmesi ve giderebilmesi için geliştirmektir (Perls, 1981; Sharf, 2017). Bireyin yaşamda kalması için ihtiyaçlarını karşılayabilmesi gerekir. Gestalt Terapi yaklaşımı ihtiyaçların fark edilmesi ve giderilmesi sürecini *ihtiyaç döngüsü* kavramı ile açıklamaktadır. İhtiyaç döngüsü, geri çekilme, duyum, farkındalık, harekete hazırlanma, hareket, temas, doyum ve geri çekilme aşamalarından oluşur. İhtiyacın karşılanması bu adımların sağlıklı şekilde geçilmesi ile mümkün olmaktadır. Danışanlar değerlendirilirken ihtiyaç döngüsünün hangi aşamasında sıkışıp kaldıkları fark edilerek onlara bu aşama için destek verilir. İlk adım olan geri çekilme, bireyin başka bir kişi ya da nesne ile kurmuş olduğu temasın sonlanmasını ifade eder. Duyum aşaması, bireyin kendi bedeninde veya çevresinde gelişen ihtiyaçlarını duyumsadığı aşamadır. Bu duyumsama doğru değerlendirilebilirse farkındalık aşamasına geçilir ve bireyin ihtiyacının farkında olur. Daha sonra harekete hazırlanma aşamasında bu ihtiyacı gidermek için hazırlık yapmaya başlar. Hareket aşaması bireyin ihtiyacını gidermek için gerçekleştirdiği eylemleri kapsar. Kişinin ihtiyaçlarını giderme sürecinde kendi veya çevresi ile kurduğu ilişki temas aşamasında gerçekleşir. Eğer ihtiyaç doğru şekilde fark edilmiş ve doğru şekilde karşılanmış ise kurulan temas sayesinde doyum yaşanır. Doyumun yaşanması ihtiyacın karşılandığı anlamına gelir. Bu ihtiyaç karşılandığı için birey geri çekilme aşamasına gelir, başka bir yaşantı veya deneyim için yeni temaslar kurmayı bekler. Bu sayede ihtiyaç döngüsü tamamlanmış olur (Daş, 2020; Sezgin, 2002; Zeleskov-Djoric, 2019).

Madam de Prie'nin ihtiyaç döngüsünde hareket ile temas arasında kalmış görünmektedir. İlgi ve dikkat çekme ihtiyacının sürekli etkisinde kalarak harekete geçtiği görünmektedir ancak kurduğu ilişkilerde empati yapamaması, diyalog kuramaması, olumlu ve olumsuz duygularını ifade edememesi, elde ettiği hazzı devam ettirmeyenlere karşı çabucak sinirlenmesi ve saldırganlaşması o teması kurmakta zorlandığını ve bir türlü doyum aşamasına geçemediğini göstermektedir. İlişki kurduğu sevgilisi ile de bu doyumunu yaşamadığı görülmektedir. Bunun yanında geçmiş yaşantısındaki ilişkilerinde de sabredemediği bilinmektedir. Tüm bunlar da hareket aşaması ile doyum arasında kaldığını, doyuma geçemediğini göstermektedir.

İhtiyaçların Karşılanmasını Engelleyen Faktörler

İnsanlar bazı zamanlarda ihtiyaçlarını gidermekte zorluklar yaşayabilirler. İnsanların ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanmalarının önemli bir nedeni Gestalt Terapisi'ne göre ihtiyaçların karşılanmasını engelleyen faktörlerin olmasıdır. Bu bakış açısına göre, insanların ihtiyaçlarını fark edememeleri, ihtiyaçlarını yargılamaları, ihtiyaçlarını öncelik sırasına göre sıralayamamaları, tamamlanmamış veya bitirilmemiş işlerinin olması, çevresel alternatiflerini kullanamamaları ve kendi ihtiyaçlarının sorumluluklarını üstlenememeleri onların ihtiyaçlarının karşılanmasını engelleyen faktörlerdir (Daş, 2020). Gestalt Terapisi'ne göre insanların ihtiyaçlarını karşılamasını engelleyen faktörlere temas engellemeleri de etki etmektedir. Temas engellemeleri, bireyin temas

kurmaya çalıştığı süreçte ilişkinin çarpıtılması veya yön değiştirilmesidir. Bu durum temas kurma açısından bazen olumlu bazen olumsuz olabilir (Voltan-Acar, 2017). İhtiyaçların karşılanmasını engelleyen temas engelleri temas kurma sürecinde olumsuz etkiler yapabilir. Madam de Prie'nin ihtiyaçlarını karşılanmasını engelleyen faktörler aşağıda incelenmiştir.

İhtiyaçların fark edilememesi: Madam de Prie'nin odaklandığı tek ihtiyacı ilgi görme ve dikkat çekme ihtiyacıdır. Bunun dışındaki hem fizyolojik hem de psikolojik ihtiyaçlarını dikkate almadığı görülmektedir. Başkalarından görmeyi umduğu ilgi ve hayranlık onu cezbetmektedir ve özellikle saraydan uzaklaştırılmasını ölmek olarak görmesinin nedeni bu ilginin ve hayranlığın kaybedilecek olmasıdır. Nitekim bu ihtiyacının karşılanmaması nedeniyle kendi hayatına son vermesi diğer ihtiyaçlarına karşı körleşmesinin net bir kanıtıdır. Sürgüne geldiği gün bulutlara bakarken Paris'te bulutlara hiç bakmadığını ve orada bulutların ona iyi hissettirdiğini ifade etmesinden şimdi ve burada kalmakta zorlandığını fark etmekteyiz. Saygı görme ve sevilme ihtiyacının fark edemediğini yaşadığı olaylar göstermektedir. Madam de Prie, ilgi görmek, göz önünde olmak istemektedir ancak diğer insanları önemsemeden, onların ihtiyaçlarını yok sayarak bunu yapmaya çalışmaktadır. Saygı görmek isterken saygı göstermemekte, kimseyi sevmemekte, kimseden de sevgi beklemiyor görünmektedir. İnsanlarla bu kadar yakın olmak isteyen, yakın ilişkileri olan biri olmasına rağmen onlarla kurduğu ilişki saygı ve sevgi temelinde değil de karşıdakini köle gibi görerek, ondan aldığı ilgiye bir karşılık biçerek ve genellikle de para veya maddi bir şey vererek bunu yapması bu ihtiyaçlarını fark edemediğini göstermektedir.

İhtiyaçların yargılanması: Madam de Prie'nin asıl ihtiyacının saygı görmek ve sevilme olduğunu fark edememesinin en temel nedenlerinden biri başkalarına sevgi ve saygı göstermeyi, başkalarından sevgi ve saygı beklemeyi yargılaması olabilir. İlgiyi, saygıyı, sevgiyi yani diğer insanların kendisine olan hayranlığını maddi yollarla veya güç ve iktidarla sağlamaya çalışması bunu gösteriyor olabilir. Eğer bu ihtiyaçlarını yargılamasaydı ihtiyaçlarını daha iyi fark edebilirdi.

İhtiyaçların sıralanamaması: Madam de Prie, ilgi ve dikkat çekme ihtiyacına odaklandığı için diğer ihtiyaçlarına karşı duyarsızlaşmayı sık sık kullanmaktadır. Uyku, yemek yeme gibi fizyolojik ihtiyaçlarını sürekli geri plana atmıştır. Cinsel ilişki ihtiyacını sadece ilgi görebilmek ve dikkat çekebilmek amacıyla kullanmıştır. Diğer insanlara çok ihtiyacı olduğu zamanları yaşamasına ve diğer insanlara olan ihtiyacını fark etmesine rağmen bundan bir ders çıkararak sevgi ve yakınlık kurma ihtiyacını gidermek yerine bu durumu da ilgi görmek ve dikkat çekmek için kullanmıştır. Tüm bunlar ihtiyaçlarını sıralayamadığını göstermektedir.

Tamamlanmamış işler: Madam de Prie'nin sürgüne gitmesi ve hayatının tamamen değişmesi Paris'teki hayatındaki işlerin tamamının yarım kalmasına neden olmuştur. Sürgündeyken de bu ihtiyaçları gidermek için önce rahiple, sonra rahibin yeğeni ile ilişki

kurmasının ardından şatosunda günlerce parti vermesi bu ihtiyaçlarını tamamlayamamış olmasının bir sonucu olabilir.

Çevresel alternatiflerin kullanılmaması: Madam de Prie'nin sürgüne gitmesi Paris'teki yaşamını ve kendisini düşünmesi için bir fırsat olarak görülebilir. Çevresindeki ilişkilerini hiçbir zaman kendi asıl ihtiyaçlarını fark etmek ya da geliştirmek amacıyla kullanmadığı görülmektedir. Bunun aksine kendisi ile ilişki kuran kişilerle gerçek duygularını paylaşmaması, sevgilisini aşağılaması hayatına giren yeni insanlara değer vermemesi de bu alternatiflerin kullanılmamasını sağlamıştır.

Kendi ihtiyaçlarının sorumluluğunu üstlenememe: Madam de Prie, kendi ihtiyaçlarını gidermek için sürekli diğer insanları kullanmaya çalışmıştır. Kendisine karşı sevgi, ilgi ve saygı göstermek yerine bunu hep başkalarından beklemektedir. Bu durum da onu diğer insanlara bağımlı kılmış olabilir. Diğer insanlara karşı aşağılayıcı, suçlayıcı bir tutum içerisinde olması, onlara karşı ilgisiz olması bu ihtiyaçlarını karşılayamamasına da sebep olmuş olabilir. Kendine karşı ilgi gösterebilse, kendini sevebilse ve kendine saygı duyabilse yani kendi ihtiyaçlarının sorumluluğunu üstlenebilse hayat onun için psikolojik açıdan daha iyi olacaktır.

Temas Biçimleri

Bazı kaynaklarda temas bozuklukları bazı kaynaklarda da temas biçimleri olarak ifade edilen kavram, bireyin diğer kişilerle temas kurması sürecinde kullandığı teknikleri ifade etmektedir. Yedi adet temas biçimi vardır: İçer alma, duyarsızlaştırma, saptırma, yansıtma, kendine döndürme, kendini seyretme ve iç içe geçme. İçer alma, bireyin çevresi aracılığıyla algıladığı düşünce, duygu ve davranışları ayırt edemeden ve kavrayamadan kabul etmesidir. Duyarsızlaştırma, bireyin kendi bedeninden gelen uyarıları ve duygularını duyumsayamaması, fark edememesidir. Saptırma, bireyin çevresindeki kişilerden gelen duygu, düşünce ve tepkileri duymaması ve görmemesidir. Yansıtma, bireyin kendi hissettiği duyguları, geliştirdiği düşünceleri ve yaptığı davranışları özelliklerini başka bir kişi ya da nesneye atfetmesidir. Kendine döndürme, bireyin başkalarından umduğu davranışları kendisine veya diğer kişilere göstermesidir. Kendini seyretme, bireyin kendini dışarıdan bakan bir kişinin gözüyle incelemesi, analiz etmesidir. Son olarak iç içe geçme ise bireyin çevresindeki kişi veya nesne ile kendini bir bütün olarak görmesi, kendi ile diğeri arasındaki sınırı belirleyememesidir. Eğer bireyin kullandığı temas biçimleri ihtiyaçlarını karşılamasını sağlamaz, ihtiyaçların karşılanmasını engeller hale gelirse bireyde temas ve geri çekilme sürecinde sorunlar yaşanır, dolayısıyla temas biçimleri temas bozukluklarına dönüşebilir (Daş, 2020; Gökdemir-Aktaş ve Daş, 2002; Gökdemir-Aktaş, 2002; Heiden, 2006; Murdock, 2016; Prosnick ve Woldt, 2015; Sezgin, 2002).

Temas biçimleri veya temas engelleri ile ilgili Türkiye’de yapılan çalışmalara bakıldığında cinsiyetin ve sosyoekonomik düzeyin temas engellerine göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür (Biçer vd., 2021; Tagay, 2010). Madam de Prie’nin kadın olması ve yüksek bir sosyo-ekonomik seviyeden düşük bir sosyo-ekonomik seviyeye düşmesi bu açıdan bakıldığında temas engellerinin etkisini gösterebilir. Başka bir araştırmada da temas biçimlerinin kaygı ve kendilik algısı ile ilişkisi incelenmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre kaygı ile temas biçimlerinden kendine döndürme, saptırma negatif yönlü ilişkili, duyarsızlaşma ise pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Kendilik algısı ile temas biçimlerinden kendine döndürme ve saptırma pozitif yönlü, duyarsızlaşma ise negatif yönlü ilişki bulunmuştur (Akça vd., 2011). Bu çalışma sonuçlarından hareketle Madam de Prie’nin kendine döndürme ve saptırma temas biçimlerini etkili kullanamaması, duyarsızlaşma temas biçiminin en çok kullandığı temas biçimi olması kendisinde kaygının artmasına, kendilik algısının zarar görmesine neden olmuş olabilir. Aşağıda Madam de Prie’nin kullandığı temas biçimleri ele alınmıştır.

İçe Alma: Madam de Prie’nin kapıda bulunan uşakların eğilerek selam verdikleri sırada bıyık altından güldüğünü fark etmesi, “insanların konumlarını kaybettiklerinde gülünç hale gelirler” içe almasını, insanlara ayrılacağını söylememek ve hiç kimsenin ona acımasına fırsat vermemek için konuk kabul etmesi, “insanlar bana acır” içe almasını, bir zamanlar gözde olan bir kişi için yardım dilenmeyecek kadar gururlu hissetmesi, “başkalarından yardım istemek dilenmektir” içe almasını, Fransa’daki herkes onu gülümseyen yüzüyle görmeliydi ifadesi, “güçlü görünmek için gülümsemek gerekir” içe almasını, gözden düşmüş olma düşüncesinin bile ona komik gelmesi, “gözden düşmek insanı komik duruma düşürür” içe almasını, çok mu günah işledim diye düşünmesi, “insanlar günah işlediklerinde cezalandırılırlar” içe almasını kullandığını göstermektedir.

Duyarsızlaşma: Madam de Prie’nin sürgün haberi geldiğinde endişelenmesine rağmen hizmetçilere bunu belli etmemeye çalışması, gelen subayı sanki bir dostu gelmiş gibi neşeli şekilde karşılaması, subaya karşı coşkulu görünmesi, müstehcen şakalar yapması, kaygılı ve hoppa görünmesi, gelen sürgün mektubu okuduktan sonra gülümsemeye devam etmesi, subaya “majesteleri sağlığım konusunda kaygılanmış, şehirden uzaklaşmamı istiyor, onun arzusunu derhal yerine getireceğimi bildirin” demesi, derken gülümsemeye devam etmesi, söylediği yalanlara inanarak, gerçeği yok sayması ve bu yolla kendini rahatlatması ve sürgüne gittikleri arabada hemen uyuya kalması, uyanıp, hissettiği tek şeyin üzerinde kontrolünün olmadığı, kendisinin bir meçhule gittiği duygusunu yaşamaması ve akabinde huzursuzluk hissetmeden yeniden uykuya dalması, sürgünde olmanın getirdiği olumsuz duygulardan kaçınmak için o hisleri bir kenara atması ve yeniden Cenevre bankerinin kızı, manastır bahçesinde oynayan on beş yaşındaki küçük, sıska ve neşeli matmazel Pleuneuf’du gibi davranmaya çalışması, sürgünün ilk

gecesinde rüya görmemesi, uyanmasına rağmen neden uyandığını bilememesi, uyanmanın eziyet vermesi, Paris’ten haber getiren seyise kızgınlığını belli etmemesi, Alincourt’a yazdığı mektupta memnuniyetsizliğinden bahsetmemesi, burada olmaktan çok mutlu olduğunu ancak burada çok kalmayacağını umduğunu ifade etmesi ve söylediği yalanı fark edememesi, kendini nasıl oyalayacağını bilememesi, her türlü gayreti göstermesine ve kitaplar getirtmesine rağmen okumaya devam edememesi, endişesinin iyice artması, yıllarca beraber yaşadığı insanların özlemine duyması, uşaklarını sağa sola göndermesi, kendini kandırmaya çalışması ve başarısız olması, yemekten bile iğrenmesi, sadece gece olmasını ve kendini memnun edecek bir haber gelene kadar uyumak istemesi, haberciyi bekleyemeden onu karşılayabilmek için üç saat at sürmesi, sırlı sıklam olmasına rağmen devam etmesi, ardından geriye dönüp uyumaya çalışması, hemen yatağının sıcaklığına sığınması, donacak kadar üşmesi, keskin bir öksürükle sarsılması, çaresizliğini kimseye göstermek istememesi, ne yemek yemek ne de konuşmak istememesi, neden ben diye, çok mu günah işledim diye düşünmesi, panik içinde olmasını bastırmaya çalışması, sevgilisinden şiddet gördükten sonra doğrulup aynaya baktığında gülümsemesi, kendisini aşağılanmış hissetmesi, bayıldıktan sonra yaşadığı korku ve endişeyi dizginlemeye çalışması, tebessüm etmeye çalışması, hiçbir şey olmamış gibi mektubu eline alması, mutluluk, iktidar, delikanlılar ve aşk olmadan nefes alamayacağını düşünmesi, insanlarla iç içeyken neşelenmesi, bu neşeyi gerçek zannetmesi, bu zevk ve sefanın içerisinde amacının ne olduğunu unutmaması, aslında başkalarını kandırmaya çalışırken kendisini kandırması, bu verdiği kalabalık partilerle kendisini güçlü, cazibeli, yaşam sevinciyle dolu zannetmesi, önemli biri olmadığını hissetmesi, kıskançlık, nefret ve yalanların olmadığı bir hayatı yaşamaya değer bir hayat olarak görmemesi, kendi ölümünü engellemek için ona çok aşık olabilecek birini araması, bütün erkeklerin ilgisinin kendi üzerinde olmasını istemesi ve bunun hayatını devam ettirebilmek için bir şart olarak görmesi, kendisi öldükten sonra diğer insanların yaşamlarına devam edeceklerinden dolayı onları kıskanması Madam de Prie’nin kendi bedensel ihtiyaçlarının, duygularının, çevresel koşullarının ve diğer insanların duygu ve ihtiyaçlarının farkında olmadığını göstermektedir.

Saptırma: Madam de Prie’nin rahibin ve rahibin yeğeni olan sevgilisinin düşüncelerini önemsememesi, onları dinliyormuş gibi yapması, partiye gelen kişilerle yüzeysel şekilde konuşması yaptığı saptırmalara örnek verilebilir.

Yansıtma: Madam de Prie, sürgün edilmesinden dolayı hizmetçilerinin ona güldüğünü, diğer insanların onun bu durumuna sevindiklerini, sevgilisine verdiği maddi şeyler nedeniyle sevgilisinin burnunun büyüdüğünü ve havalandığını düşünmesi kendi yansıtmasını göstermektedir. Bunun yanında insanlardan ilgi beklerken, onların kendisine hayranlıkla bakmasını ve davranmasını beklerken onlardan bunu görememesi sonucunda değersiz

hissetmesi aslında kendini değersiz gördüğünün bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Kendisi önemsenmeyi beklerken kimseyi önemsemediğini fark edememektedir.

Kendine Döndürme: Madam de Prie'nin kendini öldürmesi aslında çevresindeki diğer insanları öldürmek, onları yok etmek istemesinin kendine döndürülmesi olabilir. Diğer insanlarla ilişkilerinde ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra onlardan tiksinişi bu düşünceyi destekler niteliktedir. Çevresindeki insanlardan sürekli bir ilgi ve hayranlık beklerken kendine ilgi, sevgi ve saygı gösterememesi de kendine döndürememesinin bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kendini Seyretme: Kont'un “uzun bir yalnızlık yaşayacaksınız” cümlesine çok şaşırmasına ve endişelenmesine rağmen kontrolünü koruyabilmesi, sürgüne giderken arabada uyanıp, hissettiği tek şeyin üzerinde kontrolünün olmadığı, kendisinin bir meçhule gittiği duygusunu yaşadığını fark etmesi, yıllardır başını kaldırıp bulutlara bakmadığını fark etmesi, Paris'teki bir eğlenceden diğerine koşarken, burada aylak aylak dolaşmanın ve harika bir içecek kadar leziz olan etrafındaki sessizliğin tadına vardığını fark etmesi, Versay'da etrafına üşüşen o insanlar için ona merakla bakan köylülere hiçbir şey hissetmediğini, onlara karşı ne sevgi ne de nefret beslemediğinin farkına varması, yorulmak bilmeyen dalgalar, hiç sona ermeyen ritimle elde edilen dans ve süslü yaşam kayığının sallanmasına benzer şekilde bu çağlayan akıntı içerisinde durmaksızın sürüklendiğini hissetmesi, kimsenin kendisini arayıp sormadığı bu yalnızlık içerisinde kendini önemsiz hissetmesi, işe yaramaz, solmuş ve bitkin hissetmesi kendini seyredebildiğini göstermektedir. Ancak sürekli kendi ile meşgul olması, sürekli kendini seyretmesi de onun spontan ve doğal olmasını engellemektedir.

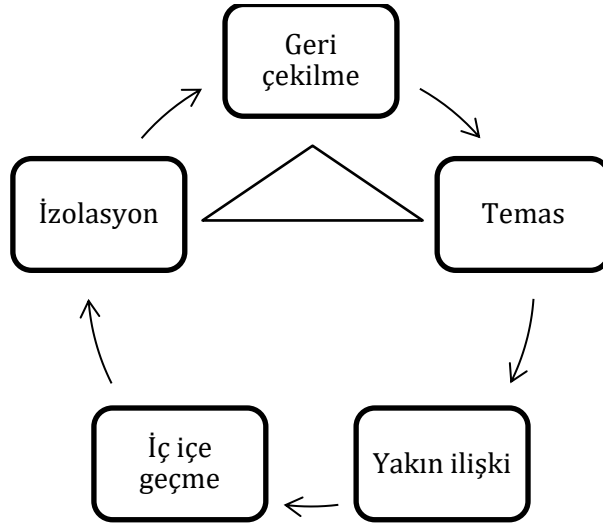
İç İçe Geçme: Madam de Prie, ilişki kurduğu sevgilileri de dahil olmak üzere hiç kimseyle bir iç içe geçme yaşantısı yaşayamamaktadır. Diğerlerinin duygu, düşünce ve ihtiyaçlarını yok sayması, onlarla empati kuramaması, yakın bir ilişki geliştirememesi, diyalog kuramaması bu iç içe geçmeyi engelleyen en temel unsurlar arasındadır.

İlişki Kurma Ritmi

İlişki kurma ritmi, Bob ve Rita Resnick tarafından geliştirilmiştir ve geri çekilme, temas, yakın ilişki, iç içe geçme ve izolasyon aşamalarından oluşmaktadır. İlişki kurma ritmi, kişilerin yeniden yakın ilişki kurabilme potansiyelleri ile ilgilidir. Belirtilen aşamalardan sağlıklı şekilde geçilmesi yeniden yakın ilişki kurmaya imkân verir. Ancak aşamalarda fazla durulması veya bazı aşamaların atlanması sağlıklı yakın ilişkilerin oluşmasını engeller (Daş, 2020).

Madam de Prie, kurduğu ilişkilerde ilgi görme, dikkat çekme, hayranlık uyandırma ihtiyaçları karşılanır karşılanmaz geri çekilerek yoğun bir yalnızlık ve izolasyon yaşamaktadır. İlişkilerinde diğerlerini sadece kendi ihtiyaçları karşılanana kadar önemsemediği için temas çok kısa sürmektedir. Bu temasın kısa sürmesi, bir yakın ilişki kurmasını ve iç içe geçmesini

engellemektedir. Temas, yakın ilişki ve iç içe geçme aşamaları atlandığı için geri çekilme ve izolasyon aşamaları arasında sürekli kalmaktadır ve bu da ona çokça çaresizlik hissettirmektedir.

Destek Sistemleri

İnsanı sosyal bir varlık olarak gören Gestalt Terapi yaklaşımı, bireylerin kendilerini desteklemek ve diğer kişilerden destek almak için kapasitelerini kullanmaları gerektiğini ifade etmektedir. Bu destek sistemlerinin kullanılması bireyi güçlendirebilirken destek sistemlerinin olmaması veya kullanılmaması bireyi işlevsiz hale getirebilir. Destek sistemleri, kişilerarası destek, bilişsel destek, biyolojik destek ve çevresel fiziksel destekten oluşmaktadır (Daş, 2020; Zinker, 1998).

Kişilerarası Destek: Madam de Prie, kişilerarası ilişkilerini sadece kendi ihtiyaçlarını gidermek için kullanmaktadır. Geceleyin yalnızlıkla baş edemediği için rahibi evine çağırması, içerisinde bulunduğu kötü durumdan kurtulmak için rahibin yeğeni ile sırf eski günlerdeki gibi peşinde birilerinin koşmasını istediği için ve onu aşağılamaktan haz duyduğu için sevgili olması, Paris'teki yaşadığı hayatı geri getirmek için sürgündeki şatosuna Paris'teki ileri gelenleri davet edip konuk etmesi kişilerarası desteği sadece ihtiyacı için ve geçici olarak kullandığını göstermektedir.

Bilişsel Destek: Madam de Prie, Bourbon Dükü'nün devlet işlerinden sorumlu başbakanıydı, birçok dük ve kontun o konuma gelmesini sağlamış kitap okuyan bir kişidir, kendisinin yeterince olmasa da farkındadır. Hem eğitim düzeyi hem statüsü oradaki topluma göre yüksektir. Bunun yanında olayları algılama ve muhakeme etme gücü de yüksektir. Bu becerilerini ise çoğunlukla sürgün edilmesine hazmedememesine karşı kullanmıştır.

Biyolojik Destek: Madam de Prie'nin bir sağlık sorunu bulunmamaktadır. Ancak uykusuna, beslenmesine dikkat etmemesi, kendi bedenine bakmayı ihmal etmesi onu sağlıksız bir duruma sokmaya başlamıştır.

Çevresel Fiziksel Destek: Madam de Prie'nin Paris'teki hayatında çevresinde birçok faaliyet yapabileceği alanlar vardır. Burada sanatsal ve eğlence faaliyetlerine katılabilmektedir. Ancak sürgündeki şatosu çevresinde sadece doğa vardır. Sanatsal ya da eğlence faaliyeti yapabileceği herhangi bir yer yoktur ancak burada da dinlenmek için, doğayla iç içe olabilmek için imkânı vardır.

SONUÇ

Madam de Prie, saraydan gönderilmesini kabul edememiş, sarayda etkin rol alma ile kazandığı hayranlık, statü ve saygıyı sürgün edilerek kaybetmiş ve sürgünde olduğu süre boyunca eski günlerine geri dönmeye çalışmış ancak sonuç alamamıştır. Bu süreç Gestalt terapi yaklaşımı açısından incelendiğinde Madam de Prie, kendisi ve çevresi ile temas kurmakta zorlandığı fark edilmektedir. Çünkü yeterince Kendisi yeterince empati kuramamakta, yakın ilişkilerini sadece kendi baskın ihtiyaçları için kurmakta, diyalog oluşturamamakta, öfkesini ve olumsuz duygularını kendine ve başkalarına zarar verecek şekilde yaşamakta ve neşesini ve olumlu duygularını çok az yaşamaktadır. Dolayısıyla bu durum onun temas kurma kapasitesini daraltmaktadır. Madam de Prie, kendi ihtiyaçlarını yeterince karşılayamamaktadır. Çünkü İhtiyaçlarını fark edememekte, ihtiyaçlarını yargılamakta, öncelikli ihtiyaçlarını sıralayamamakta, tamamlanmamış işlerini fark edememekte, çevresel alternatiflerinin etkili şekilde kullanamamakta ve kendi ihtiyaçlarının sorumluluğunu üstlenmede yetersiz kalmaktadır. Daha sıklıkla duyarsızlaşma temas biçimini kullanmaktadır. İlişki kurma kapasitesi açısından yakın ilişki ve iç içe geçme deneyimlerini yaşayamadan geri çekilme, temas ve izolasyon arasında sıkışıp kalmaktadır. Bilişsel destek sistemleri iyi olmasına rağmen kişilerarası destek, biyolojik destek ve çevresel fiziksel destekleri özellikle sürgün edildikten sonra etkili şekilde kullanamamıştır.

Gestalt terapi açısından bakıldığında Madam de Prie'nin en temel sorununun etkili şekilde temas kuramamak olduğu ileri sürülebilir. Nitekim Madam de Prie, gerek kendisi ile gerek çevresi ile temas kurmakta zorlandığı için farkındalık yaşayamamaktadır. Bu nedenle Madam de Prie'nin sorunlarını çözmek için Gestalt terapisinin tekniklerinden diyalog, boş sandalye, bitilmemiş işler, duygunla kal, tersine çevirme ve rol değiştirme teknikleri kullanılabilir (Voltan-Acar, 2017). Bu teknikler aracılığı ile Madam de Prie'nin kendi ile temas kurması daha sonra ise çevresi ile temas kurması sağlanarak farkındalık kazanması sağlanabilir. Bu gelişen farkındalık sorununun çözümü için Madam de Prie'de değişimi başlatacak güç olabilir. Tüm bu bilgiler ışığında birçok psikolojik sorunun çözümünde etkili olduğunu bildiğimiz (Raffagnino, 2019) Gestalt terapisinin temel kavramları ve tekniklerinin gerçek danışanların yanı sıra edebi metin ve karakterlerin incelenmesinde de kullanılabilirliği bu çalışmada görüldüğünden farklı edebi metinlerde yer alan farklı karakterlerin Gestalt terapistisi açısından incelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akça, F., Şahin, G., & Vazgeçer, B. (2011). Üniversite öğrencilerinin kendilik algıları, gestalt temas biçimleri ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 18-28.
- Akyıldız-Ercan, C. A., & Balkaya, D. (2019). Stefan Zweig’in “Sabırsız Yürek” adlı romanında acıma ve suçluluk duygusu. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (62), 305-316.
- Bazarkaya, O. K., & Tuna, S. (2020). Stefan Zweig’in değişim rüzgârı adlı yapıtında iyi oluş ve intihar: diyalektik bir okuma. *Homeros*, 3(1), 1-12. <https://doi.org/10.33390/homeros.3.001>
- Biçer, Y., Epli, H., & Batık-Vural, M. (2021). Üniversite öğrencilerinde temas engelleri, benlik kurgusu ve başa çıkma tutumları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 392-414. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.787917>
- Bozkurt, S. (2004). Gestalt haritaları: Bir vaka formülasyonu. *Temas: Gestalt Terapi Dergisi*, 1(3), 59-82.
- Caffaro, J. (1989). *A factor analytic study of the gestalt contact boundary styles among professional gestalt therapists* [Unpublished doctoral thesis]. The Fielding Institute.
- Candır, Z., & Çelik, Y. (2019). Gestalt bakış açısıyla edebiyat eleştirisi-bir uygulama: Servi, Sabahattin Ali. *DEÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6(2), 426-447.
- Candır, Z. (2020). *Sabahattin Ali’nin eserlerinin gestalt kavramlarıyla incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Corey, G. (2015). *Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları* (Çev. T. Ergene). Mentis.
- Coşan, L. (2017). Stefan Zweig’in eserlerinde Yahudi kimlik bilincinin uyanışı. *Mediterranean Journal of Humanities*, 7(1), 77-86. <https://doi.org/0.13114/MJH.2017.321>
- Daş, C. (2020). *Gestalt terapi bütünleşmek ve büyümek*. Altınordu Yayınları.
- Gökdemir-Aktaş, C. (2002). *Gestalt temas biçimleri ölçeği yeniden düzenlenmiş formunun Türk örnekleminde faktör yapısı geçerliği ve güvenilirliği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Gökdemir-Aktaş, C., & Daş, C. (2002). Gestalt temas biçimleri ölçeği yeniden düzenlenmiş formunun Türk örnekleminde faktör yapısı geçerliği ve güvenilirliği. *Temas: Gestalt Terapi Dergisi*, 1(1), 81-108.
- Heiden, M. E. F. (2006). *Gestalt contact styles/resistances and the masculine experience of intimacy* [Unpublished doctoral thesis]. Fielding Graduate University.
- Karabulut, M. (2021). Stefan Zweig’in “satranç” adlı eserinde dönemin panoraması. *Diyalog*, 9(2), 411-428. <https://doi.org/10.37583/diyalog.1030291>
- Kaygın, Ş. (2014). Stefan Zweig’in “acı duygular” adlı romanında özyaşamöyküsünden izler. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(13), 17-24. <https://doi.org/10.9775/kausbed.2014.002>
- Keser, M. (2020). Stefan Zweig’in nasyonal sosyalizme karşı yükselen sesi: Castello Calvin’e karşı. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3(1), 63-72.
- Kılıç, M. (2021). Yunus Emre’nin şiirlerinde yer alan psikolojik danışma ilkelerinden seçme örnekler. *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 105-130. <https://doi.org/10.21054/deuifd.1051794>
- Luebering, J. E. (2022). Stefan Zweig. <https://www.britannica.com/biography/Stefan-Zweig> adresinden 17 Temmuz 2022 tarihinde alınmıştır.
- Murdock, N. L. (2016). *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları* (Çev. Ed. F. Akkoyun). Nobel.
- Perls, F. S. (1969/1972). *Gestalt therapy verbatim*. Real Papers Press.

- Perls, F. S. (1973/1981). *The gestalt approach & Eye witness to therapy*. Science and Behaviour Books, Inc.
- Perls, F.S., Hefferline, R., & Goodman, P. (1994). *Gestalt therapy*. The Gestalt Journal Pres.
- Prosnick, K. P., & Woldt, A. L. (2015). *The Gestalt inventory of resistance loadings (GIRL): A guide to its development and use* (GIRL test manual). Gestalt Sanctuary for Personality-Oriented Testing.
- Raffagnino, R. (2019). Gestalt therapy effectiveness: A systematic review of empirical evidence. *Open Journal of Social Sciences*, 7(6), 66-83. <https://doi.org/10.4236/jss.2019.76005>
- Sezgin, N. (2002). Geştalt psikoterapisi: Temas işlevleri ve temasın engellenmesi. *Temas: Geştalt Terapi Dergisi*, 1(1), 15-41.
- Sharf, R. S. (2017). Geştalt terapi: Yaşantısal terapi (Nilüfer Voltan-Acar). Nilüfer Voltan-Acar (Çev. Ed.), *Psikoterapi ve psikolojik danışma kuramları içinde* (s.214-249). Nobel.
- Swanson, J. L. (1988). Boundary processes and boundary states: A proposed revision of the Gestalt theory of boundary disturbances. *Gestalt Journal*, 11(2), 5-24.
- Tagay, Ö. (2010). Üniversite öğrencilerinin temas engellerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 71-86.
- Yalçın, İ., & Acar, N. V. (2006). Candan Erçetin'in seslendirdiği şarkıların gestalt terapi açısından değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 01-10.
- Voltan-Acar, N. (2017). *Gestalt terapi ne kadar farkındayım*. Nobel.
- Wheeler, G., & Axelsson, L. (2015). *Gestalt therapy*. American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/14527-000>
- Yontef, G., & Jacobs, L. (2012). *Geştalt terapisi* R. J. Corsini & D. Wedding (Ed.), *Modern Psikoterapiler içinde* (s. 524-583). Kaknüs.
- Yontef, G. M. (1993). *Awareness, dialogur and process: Essey on gestalt thepay*. The Gestalt Journal Pres.
- Zeleskov-Djoric, J. (2019). Useful methodology in gestalt research. P. Brownell (Ed.) *In Handbook for Theory, Research, and Practice in Gestalt Therapy* (pp.103-139). Cambridge Scholars Publishing.
- Zinker, J. C. (1998). *In search of Good Form*. GICPress. <https://doi.org/10.4324/9780203766859>
- Zweig, S. (2005). *Ruh yoluyla tedavi* (Çev. H. Salihoğlu). İmge. (1931).
- Zweig, S. (2017). *Bir çöküşün öyküsü* (Çev. M. İ. Çelebi). Panama. (1910).

EXTENDED ABSTRACT

Madame de Prie is a person who rarely thinks about what other people are thinking or feeling. While in exile, she fell in love with the priest's nephew, then got bored with her as a toy, and could not show patience in her past emotional relationships (which was why she was exiled), just because she was in exile. she did not or could not empathize when she used the priest's nephew for her own wishes, while others came to her mind only because of her own needs, uttering harsh words against her lover (the priest's nephew) and humiliating her and then wanting to be with her again the day before his death. The fact that people who will survive while thinking about death think that they will continue their lives happily and are jealous of them is a clear indication that they cannot empathize with other people. The only thing he empathizes with is when he thinks others have written a lot of the letters he wrote to the Crown in desperation because of his own exile. Again, this is the product of their own needs. While Madam de Prie found people's interest and concern for her important enough to see her as a reason for living, she never thought of other people as much as her own needs, she never tried to understand what they felt and thought, this lack of empathy in her relationships led her to desolation and desolation to death. Although Madame de Prie saw the Count of Belle-Isle as the person who caused her exile, she spoke to him with a smile, trying to express the negative feelings inside her by appearing strong to him. He expressed his anger against the officer who brought the exile letter, not directly, but indirectly by telling a disparaging story about the officer's hometown. He always seemed to smile so as not to show his feelings towards other people. She generally chose to experience her anger and negative emotions within herself, did not talk to anyone when her negative emotions were reflected on her face and body, and could easily express her negative feelings towards her lover only once when she felt humiliated, but as a result, she was subjected to physical violence. He did not express his anger and negative feelings to any guest during the days of his party and lived within himself. All these events show that Madame de Prie specially concealed her anger and negative emotions and was very afraid of their being known to other people. The only need that Madame de Prie focuses on is the need for attention and attention. It is seen that she does not take into account her physiological and psychological needs other than that. the interest, the admiration, which he hopes to receive from others.

The first fascination attracted him, and especially the reason he saw his removal from the palace as death was that this interest and admiration would be lost. As a matter of fact, the fact that he ended his own life because this need was not met is clear proof of his blindness to his other needs. However, on the day of his exile, we realize that while he was looking at the clouds, he said that he never looked at the clouds in Paris and that the clouds made him feel good there, and that he found it difficult to stay here and now. The events he experienced show that he did not realize

the need to be respected and loved. Madame de Prie wanted attention, to be noticed, but she was trying to do this by ignoring other people's needs without caring about them, she didn't show respect when she wanted respect, she didn't seem to love anyone and didn't expect love from anyone. However, although he is a person who wants to be so close to people and even though he has lovers, the relationship he establishes with them is not based on respect and love, but on seeing the other person as a slave, responding to the attention he receives from them, and usually, by giving money or something material, he does not realize these needs shows. One of the main reasons why Madame de Prie could not realize that her real need is to be respected and loved may be that she judged to show love and respect to others and to expect love and respect from others. It may be that he tries to provide attention, respect, and love, that is, the admiration of other people for him, through financial means or power and power.

Conclusion

Madame de Prie could not accept her dismissal from the palace, she lost the admiration, status, and respect she gained by taking an active role in the palace by being exiled. When this process is examined in terms of the Gestalt therapy approach, it is noticed that Madam de Prie has difficulty establishing contact with herself and her environment. Because he cannot empathize enough, establishes close relationships only for his own dominant needs, cannot establish dialogue, experiences anger and negative emotions in a way that harms himself and others, and experiences little joy and positive emotions. Therefore, this situation narrows his capacity to make contact. Madame de Prie cannot adequately meet her own needs. Because they cannot realize their needs, judge their needs, rank their priority needs, not realize their unfinished business, cannot use their environmental alternatives effectively, and fall short of taking responsibility for their own needs. More often it uses the form of depersonalization contact. In terms of the capacity to build relationships, they are stuck between withdrawal, contact, and isolation without experiencing close relationships and intertwining. Although their cognitive support systems were good, they could not effectively use interpersonal support, biological support, and environmental physical support, especially after the exile.

From the point of view of Gestalt therapy, it can be argued that Madam de Prie's most basic problem is not being able to make effective contact. As a matter of fact, Madam de Prie cannot experience awareness because she has difficulty in contacting both herself and her surroundings. Therefore, in order to solve Madam de Prie's problems, she can use the techniques of Gestalt therapy such as dialogue, an empty chair, unfinished work, staying with emotion, reversing, and role-changing (Voltan-Acar, 2017). Through these techniques, it can be ensured that Madam de Prie establishes contact with herself and then gains awareness by establishing contact with her surroundings. For the solution of this growing awareness problem, Madam de Prie can be the

power to initiate the change. In light of all this information, it is recommended to examine different characters in different literary texts in terms of Gestalt therapy, as it is seen in this study that the basic concepts and techniques of Gestalt therapy, which we know to be effective in solving many psychological problems (Raffagnino, 2019), can be used in the examination of literary texts and characters as well as real clients.